

HE WHAKAATU.

TENEI kua tae mai etahi panui hui, me nga panui matenga tupapaku. Ma te moni rawa kia tuturu ki tona aroaro, katahi te pakeha ka perehi i ta tatou pepa. Kaore te pakeha e mahi noaiho. Noreira ka tuku mai koutou i a koutou panui, tukuna mai ano hoki te pauna hei kaupapa mo te panui, kia uru ai a koutou panui ki *Te Toa Takitini*.

MATAATUA.

Matata, Bay of Plenty,

Hepetema 22, 1924.

Ki te Etita.

ETAMA kia ora koe i roto i te ra o te Ariki. Panui tia atu aku kupu hai whakamarama i te ngakau pouri o Ngapuhi mo aku kupu i roto i *Te Toa Takitini*. Ngapuhi kua koutou e pouri kia au mo aku kupu mo to ingoa katahi, mo taku hahu i nga pakanga ka rua. Ngapuhi e hara i a au te tuatahi, nau ano na Ngapuhi, he whakautu kau taku. Tirohia i te pepa o te 1 o Tihema, 1923, wharangi 15, nama 28, kai kona nga korero a Turei Heke, e, whakahau ana ki te Etita ki a panui tia ana waahi kupu hai whakarongo ma te Tai-rawhiti. E te Etita kua tere taku waka mau e rapu atu kai te Tai-rawhiti ranei kai te Tai-hauauru ranei. Te ingoa o te waka nei ko Mataatua. Ngapuhi tenei whakatangia reo kia au he whakatoa katahi, he tawai ka rua, he taunu ka toru. Ngapuhi he kupu i tohitu mai kia au ki te Tai-rawhiti, kia kua ranei e whaka-utu ria? Ehe, me whaka utu ka tika. Tirohia i te pepa o te 1st of Hanuere, 1924, wharangi 8, nama 29, kai kona a matau whaka-utu ko Tiaki Rewiri, me W. E. Gudgeon. Te utunga mai he tangata ke nana i utu mai ko Erika Akuhata, me te kaha o tana whakamarama i ana take. Kai te pepa o te 1st o Maehe, 1924, wharangi 4, nama 31. Whaka-utua ana e au. Tirohia i te pepa o te 1st o Hune, 1924, wharangi 55, nama 34. Te utunga mai nei he rarangi ingoa hapu, nou no Ngapuhi i te pepa o te 1st of Hepetema, 1924, wharangi 100, nama 37. Heoi tena mo ta koutou arai i aku kupu whaka-utu mo nga korero a Erika, kaore rawa e marama ki au. Irara! Nga kupu pepeha a oku Tupuna. "He tao rakau, ma te rakau ano e karo, he tao kii ma te kupu ano e karo, ka kiia ai kua ea."

No reira e Ngapuhi, kaore ahau e whakaae kia unuhia aku kupu kua kitea iho na e koutou i roto i nga pepa. Kaati me waiho e au mo te wa e puta mai ai ta koutou wananga mo reira ahau mohio ai ki taku whakaae, ki taku kore ranei e whakaae, engari kia tika ta koutou mahi, kai whai whakahe hoki maku a muri atu. Heoi ano.

—*Tutengaehe H. Te Paretiti.*